

VÅLERENGA HISTORIELAG

MER GAMMELT ENN NYTT

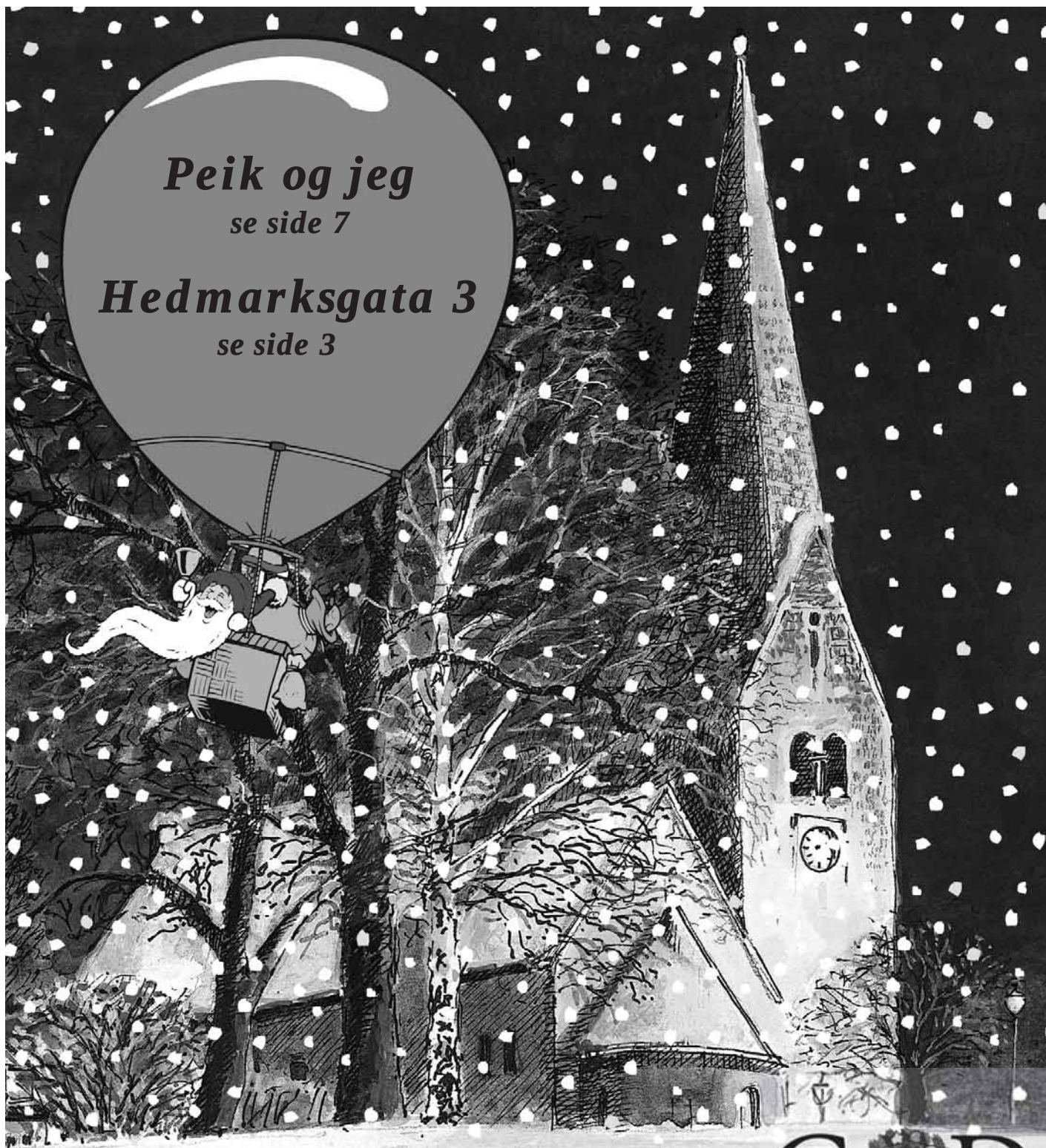
ÅRGANG 13 NR. 4 - 2011

Peik og jeg

se side 7

Hedmarksgata 3

se side 3

Neste medlemsmøte
tirsdag 31. januar 2012 kl. 19.00
i menighetssalen, Vålerenga kirke

**GOD
JUL**

Snart er det jul, og så er det jubileumsår....

Av Even Haugseth

Nå når det lir mot jul, kan vi se tilbake på nok en vellykket høst når det gjelder aktivitetene i laget vårt. Siden forrige medlemsblad kom ut, har vi hatt fotoutstilling og medlemsmøte med Kupper'n.

Årets utstilling i oktober ble en braksuksess med mange besøkende, på linje med de vi har hatt tidligere år. Vi klarte igjen å finne temaer som fenget folks interesse. Vi har fått en god del erfaring etter å ha arrangert denne i mange år på rad. Dette i tillegg til å ha et godt egnet lokale å ha den i, gjør også sitt til at det hele blir vellykket. Alt arbeidet som ble nedlagt på forhånd, "betaler seg" fort når en får så mange gode tilbakemeldinger fra de frammøtte. Selvfølgelig er det alltid ting en kan gjøre bedre, så det får vi ta med oss når vi planlegger neste års store høstbegivenhet.

Under novembermedlemsmøtet vårt ble det ny rekord med antall frammøtte. Litt vanskelig å telle så mange, men vi var minst 140 stykker. Da var det igjen godt å ha et egnet lokale. Vi vet at idrett fenger på Vålerenga, og det fikk vi til de grader bevis på denne mørke novemberkvelden. Det var en fornøyelse å høre på Knut

"Kupper'n" Johannesen fortelle om sine opplevelser under så vel norgesmesterskap som under EM, VM og Olympiske leker. Det var den gang skøyteidolene våre sveiset Norge sammen til ett rike. Flere av de frammøtte kjenner han, og de fikk en god prat med han etter at Knut Roar Westbye hadde fått han til å fortelle mange gode historier og opplevelser fra karrieren. Kupper'n er en høflig kar og var tydelig imponert over responsen han fikk på møtet, så han ringte opp dagen etter møtet og takket for dette og hilste til oss alle. Hyggelig!

Vi er snart over i 2012, og det betyr at historielaget er 20 år. Fra en sped og kanskje litt famlende start i 1992, har vi blitt et stort og aktivt lag. Dette er vi stolte av. Mange er med og jobber får at vi skal kunne holde aktivitetsnivået oppe, og dette er vi takknemlige for. Det er lett at en går trøtt etter

å ha holdt på en stund. Styret oppfordrer derfor flere medlemmer til å være med og dra lasset. Si gjerne også fra hva dere kan tenke dere å bidra med.

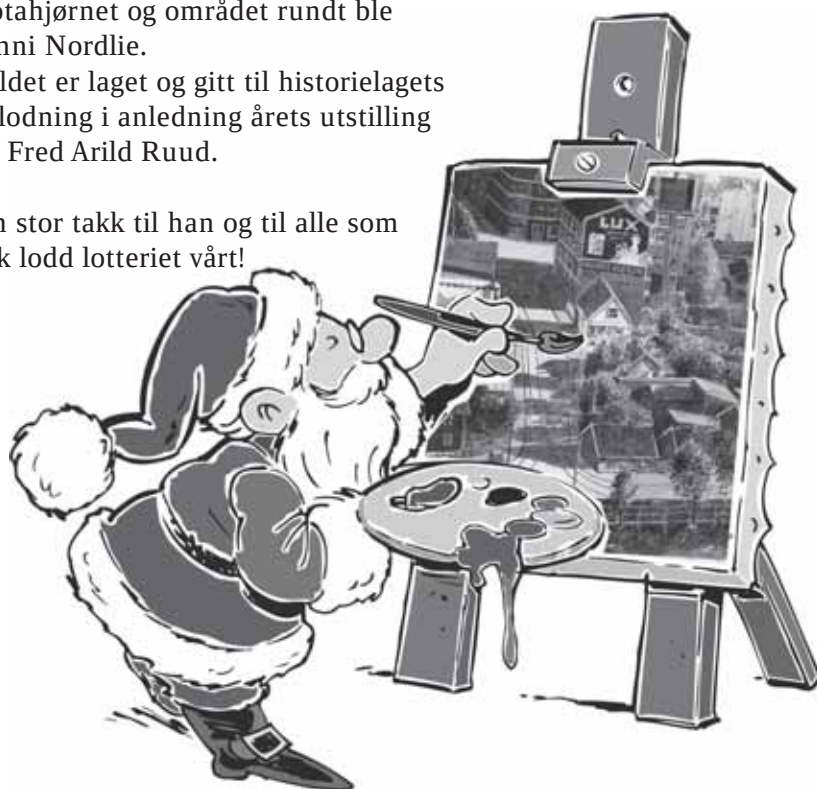
Når det gjelder jubileumsprogram, har vi begynt å planlegge dette, men det er for tidlig å røpe noe. Vi kan si så mye at vi igjen prøver å få til et gateateater til våren. Før det har vi 2 medlemsmøter, og det første er 31. januar. En kjent forfatter, Tor Edvin Dahl, som til og med bor på Vålerenga, gav i 2010 ut bok om sin bestemor og Synnøve Finden. Ostefabrikken og huset de bodde i ligger der fortsatt i Danmarks gate. Vi ser fram til å få vite mer om dette, og håper igjen at mange kommer på møtet. Se ellers innbydelsen inne i bladet. Styret vil med dette takke medlemmene for et aktivt år og for et godt frammøte. Vi ønsker alle ei fredelig og god jul. Godt nytt år, og på gjensyn i jubileumsåret 2012!

HELDIG VINNER PÅ ÅRETS FOTOUTSTILLING

Heldig vinner av det flotte bildet fra Sotahjørnet og området rundt ble Unni Nordlie.

Bildet er laget og gitt til historielagets utlodning i anledning årets utstilling av Fred Arild Ruud.

En stor takk til han og til alle som tok lodd lotteriet vårt!

Minnene om livet i treer'n

Tekst og bilder fra Berit Andersen og broder'n Oddvar Lauritzen

Henrik Sørensen har tegnet dette fra Hedmarksgata 3. Vi bodde i 1. etg.

Jeg er ei gammel kjerring på 75 år, som har bodd i Groruddalen i 50 år. Vi er medlemmer i Vårenga Historielag min bror og jeg. Vi bodde i Hedmarksgata 3 de første årene av vår barndom, og det er jaggu lenge siden! Vi flyttet til Kampen under krigen, men minnene om livet i treer'n er mange. Først bodde vi på "kvisten" på ett rom. Mor, far og to barn. Broder'n, Oddvar Lauritzen er født

på "kvisten". Vi flyttet ned i bakgår'n, på ett rom og kjøkken. Til slutt bodde vi i en ettroms med vindu mot gata. Bestemor og bestefar ble boende på "kvisten" sammen med oldemor på ett rom og kjøkken. Oldemor Anna døde der. Slekthistorien forteller at vår mor, Margit Hansen, er født hjemme i Hedmarksgata 3 i Kristiania, 20. august 1914. Hennes far var teglverksarbeider

Karl Hansen, født i Kristiania i 1881. Hennes mor var Emma, født Jensen, i 1890. Hun ble døpt på Oslo Hospital, og bodde da i Opplandsgata 7. Hun ble konfirmert i Vålerenga kirke i 1905. Vår mormor og morfar, Emma og Karl, giftet seg i "Kjerka" i 1909. De bodde da i Sørums-gata 8. Emma var fyrstikkarbeider da de giftet seg, og Karl var da registrert som løsarbeider. (Finere ord enn arbeidsløs?) Vår oldemor, Anna, giftet seg i 1887 med Rudolf Jensen. I året 1900 bodde hun med sine to barn i Trondhjemsveien, hun var skurekone. Rudolf bodde i Vålereng-gata 7, hvor han arbeidet som "kjørekarl". (Sov han på stalltrevet?) Grensa mellom Vålerenga og Kampen var kanskje mer flytende den gangen? Vår far vokste opp i Hedmarksgate 33, så han var Kampegutt, men hans mor, vår farmor, er konfirmert i Vålerenga kirke i 1905. Minnene fra treer'n er som sagt mange. Vedlagte bilde fra gården med vannpost og kjellerlem; Oddvar til venstre, og jeg sitter i hans tråbil. Det var min første og siste kjøretime. Oddvar solgte bilen til en skraphandler i Strømsveien for 25 øre.

I min alder er det vanskelig å huske navn, men spør meg om navnet på flere av naboene i treer'n.

- På kvisten bodde Amandus Arnesen og kona. Amandus spilte fotball for VIF.
- Fru Hansen med sine 3 barn, Fred, Bjørn og Ellen hadde hytte på Lindøya.
- Det var Tea og Hilda og fru Olsen.
- Fru Ingebretsen hadde døtrene Margot og Store-Berit. Jeg var jo Lille-Berit.
- Sverre Larsen og Åse Laurents bodde i nr. 5.
- Eva Nyhus bodde i "Blue-Master" gården.

Bestemor Emma, Oddvar og Berit utenfor hytta på Trosterud, som vi evakuerte til.

Her er tante med "skeptiker' n" fra Fredrikstad med sin eldste sønn. De fikk seks barn.

NB! Følg reglene på siste side og gi alle opplysninger så fullstendig som mulig!

Personliste over folketallet den 1. desember 1925 i Helemarken gate, nr. 3; 3. klasse Helemarken; (oppgang nr. Helemarken).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nr.	Fødsels- år, datum.	Fødsels- år, datum.	Fødsels- år, datum.	Om gift, enkelte, separert eller lovlig fraskilt.	Erverv og livsstilling, samt arbeidssted. Angi dato og varighet som vanlig eller første (arbeidsloven) men og adresse til hjem.	Selling i familien (hustru, kone, søn, datter (se samtelling underst.)	Hvor bodde de den 1. desember 1925? (Nevnlig adresse adressen)	Når flyttet de til nå værende bopel?	Hvor de har flyttet siden 1. desember 1925, 1926?	Når og hvorfor (nærliggende adresse)
V. Carl Emil Hansen	1871 1/2	1871 1/2	1871 1/2	gift	Lønsbader	husfor	Helemarken	207	07	
Emmanuel Hansen	1870 1/4	1870 1/4	1870 1/4	gift	husmor	husmor				
Harsten Emanuel Hansen	1907 3/8	1907 3/8	1907 3/8	—	Lønsbader	søn				
X. Karsten Anna Hansen	1910 2/1	1910 2/1	1910 2/1	—	N. Ullid i Lønsbader	datter				
W. Ragnar Wald Hansen	1913 1/4	1913 1/4	1913 1/4	—		søn				
Margit Edel Hansen	1914 2/8	1914 2/8	1914 2/8	—		datter				
W. Ragnar Wald Hansen	1882 1/4	1882 1/4	1882 1/4	gift	Lønsbader	fl				
W. Ragnar Wald Hansen	1883 2/8	1883 2/8	1883 2/8	fl		fl				

NB. For lønnsbader settes FL (se familielejersliste), hvis de bor sammen med familiens medlemmer og EL (se vanlig lønnsbader), hvis de har eget eget værelse alene eller sammen med nogen annen lønnsbader.

Folketellingsliste fra Oslo byarkiv.

- Brit Kryhlmann bodde i Totengata. Hun gikk i klassen min. Vi satt ofte på trappa til baker Eid og skrev opp bilnumre. (Lite biler den gang). Vi la mynter på trikke-skinna, og når vognfører Normann kom med trikken hendte det at vi fikk være med bort til trikke-stallen. Utenfor melkebutikken til Kjerrand i nr. 6, sto hesten med havrepose mens melka ble levert. Søstrene Harda og Katrine Kjerrand bodde bak butikken, og en gang fikk jeg lov til å komme inn for å se en hel

seng full av dukker. Hos kolonialen til Nor i nier'n kunne vi kjøpe for 10 øre "muselort" i et kremmerhus. Mitt aller første minne er nok at tunga mi frøs fast i gelenderet til trappa midt i gården. En vennlig nabo kom med en kjele med varmt vann. Siden har jeg slengt med leppa flere ganger. Men apropos vann: På kjøkkenet hadde vi alltid ei bøtte med kaldt vann, alle drakk av øsa som hang på bøtta. Jeg husker godt bestefar på

"kvisten" og spyttebakken.

Det var nok ikke han som gikk ut og vasket den.

I vår sorgløse barndom tenkte vi jo aldri på slitet – kaldt vann i vann-posten—klær ble vasket der, som-mer som vinter. Utedo i bakgården, klessnorer på kryss og tvers.

Men jeg minnes at bestemors trøst var snus. Jeg fikk ofte beskjed om å stikke ned i Strømsveien og kjøpe en pakke "erstatning" på Kopran. Det må vel ha vært under krigen, siden hun kalte det for "erstatning". (Kopran var Samvirkelaget). Krigen, ja...

Jeg husker evakueringsdagen i 1940. Mamma sto utenfor treer'n med oss to ungene og en liten kof-fert. Hun gråt. Så kom pappa løpende. Han hadde stukket av fra jobben og hengt bakpå en lastebil opp Strømsveien. Han overtok styringa, og mamma tørket, tårene. Vi fikk sitte på med en bakerbil et stykke, men så måtte vi ut og gå. Vi gikk, og vi gikk.... Langt ute på landet var det en familie med et

Oddvar og Berit.

stort hvitt hus som ropte til oss:
"Vi har en hytte dere kan låne!"
Den hytta fikk vi leie senere også.
Den lå virkelig langt ut på bonde-
landet: på Trosterud.
Når flyalarmen gikk, måtte vi
bruke tilfluktsrommet i Hedmarks-
gata 8-10. (Den gården kalte vi
bare for nybygget).

Pappa jobbet som sjåfør, han kjørte
poteter. Han fortalte at husmø-
drene løp etter bilen for å se hvilke
butikker han leverte poteter

til. Han byttet nok bort

noen poteter også, så

mamma fikk kjøpt

litt ekstra når

rasjonerings-

korta ikke

strakk til.

I bakgården

hadde vi

kaniner i bur.

De smakte

godt.

Vi manglet

ingen ting.

Både oldemor,

bestemor og

mamma var

avisbud.

De byttet nok aviser

seg i mellom, for det var

alltid aviser å lese. Jeg husker

godt "Svarta" (Morgenposten) og

Dorian Reds dikt i

Arbeiderbladet. Jeg ble tidlig glad i

Emma og Karl med sine 4 barn. Vår mor nr. 2 fra venstre.

å lese, den gleden har jeg beholdt.
Vi hadde jo bøker. Biblioteket vårt i
treer'n besto av 2 bøker: "Med flag-
get til topps" og Oskar Braa-

tens samlede. Dett var

dett! Men jeg kan nok

takke Oskar Braaten

for min leselyst.

Jeg gikk jo på sko-

len i menighets-

huset og

sakristiet i

kjerka under

krigen.

Ellers var vi

nok ikke noen

kirkegjengere,

men mamma

snakket ofte

varmt om "presten

Eriksen". Hun

hadde kanskje hatt

noen samtaler med

han?

Den gangen var jo det verste som

kunne skje en ung jente at hun

Ovalt bilde: Oldemor og bestmor.

Bestefar Karl Emil Hansen.

kom i uløkk, og fikk en lausunge.
Fryktelige ord som heldigvis er
borte.

Mamma og pappa giftet seg i
kjerka lille julaften i 1933. Bro-

DEN NORSKE KIRKE

Fødselsattest.

Fødselsregistret for Vålerengens sogn i Kristiania by/prestegjeld
viser at Margit Edel Hansen,
sømdatter av foreldre tegelvaskerier Karl Emil Hansen og hustru
Emma Louise, f. Jensen,
er født den 20. - tyvende - august 1914 - nitten hunder og fjorten -
i Kristiania. Hun er hjemmeopdratt av undertegnede sogneprest i hen-
6 måneder efter fødslen.

Vålerengens sogneprest embede den 30. september 1924

Uten betaling.

Alfred Erikson

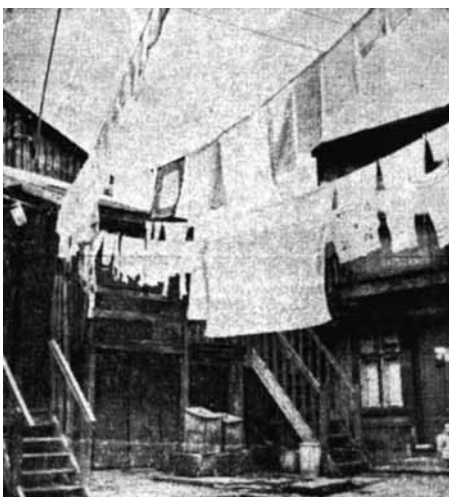
sogneprest.

Blankett 1.

Oddvar til venstre og Berit i tråbildet i Hedmarksgata 3.

Her i bakgården bodde vi inn døra til høyre. Vi flyttet senere til en leilighet i forgården.

der'n så dagens lys på "kvisten i treer'n 22.januar i 1934. Mamma strålte når hun fortalte folk at: "Vi gifta oss i 1933 og Oddvar ble født året etter.

En kjær søster av mamma opplevde følgende: Hun bodde i treer'n og forloveden bodde i Fredrikstad. Magen ble større og større. Hun fikk et brev fra forloveden hvor det sto at "Jeg skal komme og gifte meg med deg, men du vet at jeg er skeptiker." Skadefro var det en nabokone som spurte henne: "Hva jobber denne "forloveden" din med, da?" Hun svarte forfjamset: "Han er skeptiker".

Han var nok ikke verken mekaniker eller elektriker, men det hører med til historien at han kom. De giftet

seg i kjerka og levde lykkelige alle sine dager, med stor barneflokk. Vi hørte nok ikke akkurat til adelen på Vålerenga, og det hendte nok at mamma prøvde å pynte på fasaden i sin ungdom.

Hun var glad i å danse, og det var dans på Den Røde Mølle.

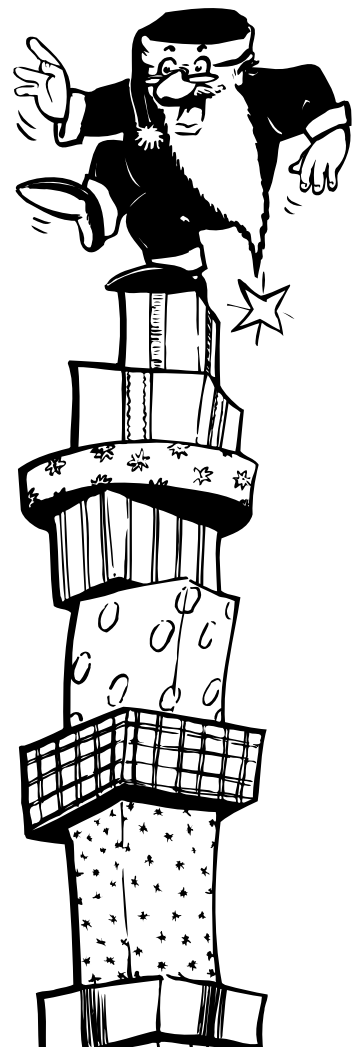
Hennes bestefar het jo Rudolf og ble kalt for Ruden.

"Jeg pleide å si at jeg heter Margit Ruden, jeg," fortalte mamma.

Det er heller dårlig med grever og baroner i slekta, men jeg er uendelig stolt av mine aner fra Vålerenga og oppveksten der.

Jeg har vært medlem av Humanetisk Forbund i over tredve år, men jeg har gitt ungene mine beskjed om at jeg helst vil bisettes fra Vålerenga kjerke – og klanen skal synge "Vålerenga kjerke" Heia Vål'enga!!

Hilsen fra Berit Andersen og broder'n Oddvar Lauritzen.
Oslo, november 2011

Peik og jeg

Av Sidsel Nachtstern

Da jeg var barn, og før jeg fikk min egen hund, var Peik og jeg uatskillelige. Peik var en harehund, en dunker, ikke helt ung, ikke helt gammel.

Han var ikke helt slank, og kunne til tider lukte nokså sterkt, men jeg elsket han.

Han hadde vakre, mørke øyne, var sort, brun og hvit, og ørene hans var silkemyke. Hver gang jeg kom hjem dit han bodde, gikk halen som en propell, og han vek ikke fra min side.

Peiks eiere var et eldre ektepar som bodde i et gammelt trehus på Vålerenga. Mannen var drosjeeier, en lang mann som hadde sittet mange år i bil, så han var litt skeiv i kroppen. Kona var hjemmeværende. Så vidt jeg vet, hadde de ingen barn, i alle fall så jeg aldri noen når jeg var der, og det var ganske ofte.

Jeg kan huske hvordan vi satt der på glassverandaen i bakgården. Jeg med et glass melk eller saft, og de to gamle drakk kaffen sin og sugde sukkerbiter ved siden av. Noen ganger var det kjeks på et lite, blomstrete kakefat. Hun satt ofte med et kryssord, mens hun laget smattelyder, og bet i blyanten. Det var godt å sitte der hos dem i Vålerenggata. de snakket ikke så mye med hverandre eller med meg, men jeg vet jeg var godtatt, og døren var alltid åpen for meg.

Veien fra Vålerenga skole og til Peik var ingen omvei, så jeg tok han ofte med hjem etter skoletid, og innom med han på vei til skolen dagen etter.

Peik fikk godt stell hos meg.

Mamma var ikke helt begeistret i starten, men hun vendte seg til den gamle hunden etter hvert.

En gang i måneden måtte han opp i badekaret, og ble vasket grundig.

Den skarpe lukten av pelsen hans, opphørte for en stund, og han var til å være i hus med. Hjemme hos han, sto han mest i band ute.

Han lå i sengen min om natten, etter et bad. Han snorket, og tok stor plass. det hendte han nesten dyttet meg ut av sengen.

Peik og jeg hadde mange fine stunder sammen. Vi gikk lange turer, og jeg tror nesten vi hadde lange

samtaler også.

En mandag etter skolen, da jeg som vanlig banket på hos de gamle, var det ingen som åpnet. Jeg satte meg i trappen og ventet. Etter en stund hørte jeg porten slå, og der kom de to...alene.

Kroppspråket deres var trist, de så ensomme ut. I hånden holdt hun en hundelenke.....

Hjaltlandsgata 2

Av Bjørn Sæterhagen

Fra faksimile i Aften 3. november 2010. Foto: Anders Fjellestad.

For et par nr. siden sto det en liten artikkel om Hjaltlandsgata 2, på hjørnet nedenfor kirken. Gården brant for noen år siden og har ikke vært noe pent syn de siste årene.

Jeg har vokst opp i denne gården, og ikke alt stemte i det innlegget. Jeg vil prøve å fortelle litt om mine opplevelser under oppveksten i Hjaltlandsgata 2. Gården skal snart rives og gå over i historien, og en ny gård skal bygges. Jeg ble født i mars 1944 og bodde i denne gården frem til 1957. Da flyttet vi til Etterstad vest ovenfor Nygård Teglverk, som var i

drift den gang.

Fra krigen og opp til 1980-tallet lå "Sjappa i denne gården. Det var en liten tobakksbutikk som de kalte det den gangen. Når skolebarna hadde noen øre, kjøpte de godterier og is der.

Hjaltlandsgata er den lille stubben som går fra Danmarks gate, forbi Islandsgata ved overlærer/vaktmesterboligen til skolen og inn i parken langs skolen. De bygninger som har adresse til Hjaltlandsgata er: Prestegården 1, Kirken 3 og 2 som vi bodde i.

Gården på 2 etasjer besto

oppriinnelig av en murgård med 2 leiligheter som var bygget inntil en tregård med 5 leiligheter.

Nå er det bare rester av murhuset som står igjen.

Min far ble født i 1909 og bodde i gården i 48 år, frem til vi flyttet til Etterstad.

Leiligheten far vokste opp i var på 2 rom og kjøkken.

Fra en svalgang kom vi rett inn på kjøkkenet, så inn i et kammers og videre inn i stuen.

Jeg antar at hele leiligheten var på ca 40 m², og her bodde farmor/farfar med 6 unger (3jenter/3 gutter).

Ragnar Kyviks tegning av Hjaltslandsgata før brannen.

En svoger som ble tidlig enke-mann, bodde også et par år i huset. I en periode bodde det altså 9 personer i leiligheten.

Vi hadde tilsvarende leilighet i 2. etasje, men vi var bare 4 personer.

I gården var det også vedutsalg, som senere ble skraphandel, og en stall med fire spilltau. Det var også et hønsehus i gården. På loftet var det et dueslag, da huseier Hans Larsen drev med konkurranseduer som hobby.

Larsen ble tidlig enkemann og bodde alene i en 3-roms leilighet. Det var luksus. Den gang. Hans Larsen drev ved-kullutsalg i Strømsveien vis-à-vis Totengata, så Larsen var en holden mann i våre øyne den gang. Lastebil hadde han også. De få bilene som var på Vålerenga den gang var stort sett yrkesbiler.

Larsens to døtre, Åse og Ragnhild, var begge gift og bodde også i gården.

Av de 7 leilighetene var det 2 tre-roms, 2 toroms og 3 ettroms, pluss butikken Sjappa.

Vi hadde en liten, koselig gårds-plass, der det var blomsterbed og mye sosial hygge på sommertid. Sommer ja, da var det som regel

varmt, og kjøleskap hadde ingen på Vålerenga den gang. Kjelleren som hadde jordgulv, ble brukt til mat som trengte kjøling. Melkeflasker med aluminiumkork ble lagret her. Om vi ikke passet på å legge stei-ner over dem, stakk rottene halen gjennom korkene og slikket i seg melk. Rotter var det mange av, fordi det var stall, hønsehus og du-eslag i gården. Når det ble stille om kvelden, hørte vi ofte at rottene gnagde inne i veggene.

Farfar døde i 1947, og da bodde farmor Ragna og tante Nelly igjen i den leiligheten. Mor Else, far Erling, søster Evy og jeg bodde i 2. etasje. Som nevnt bodde verten Hans i 1. etasje.

I 2. etasje bodde Larsens døtre med familiene sine, Ragnhild i en treroms og Åse i en ettroms. Åses sønn, Tor Erik, var like gammel som meg og min bestekamerat til de flyttet ned i Enebakkveien 25, og videre til St. Hanshaugen.

I murhusets 1. etasje bodde fami-lien Bredesen, mor, far og døtrene Astrid og Jorunn. I 2. etasje bodde herr og fru Helstrup. Begge fami-lier hadde 1 rom og kjøkken. Jeg var ofte hos Bredesen. Jorunn var 1 år eldre enn meg, og vi lekte godt

sammen. Jeg husker det var en liten, trang leilighet. I stua var det bare senger/divaner og et lite bord, men bestandig koselig. Aldri noen som klaget på plassen.

Når jeg nå sitter og tenker tilbake, så kommer det mange hyg-gelige minner, Herr og fru Helstrup het Katinka og Rudolf. Rudolf var vinduspusser, og som mange den gang ble arbeidsdagen ofte avsluttet med en liten "knert". Han var ofte i godt humør når han kom hjem. Da sto han midt i går'n og sang for full hals: "Katinka, Ka-tinka lukk vinduet opp. Her kom-mer'n Rudolf med hatt og med stokk...! Det var full applaus fra oss alle, utenom Katinka.

Tilbake til rotter, som det var mye av den gangen. De var ofte synlige i stall, kjeller og på loft. Utedoen var bygd inn til stallen så rottene fløy også inn her, så jeg lærte fort å sparke i "dassen" før vi åpnet setet.

Larsens dueslag var også et yndet sted for rotter. Der tok de egg og unger. Duene var det gjeveste han hadde, så han visste råd.

Dueslagene ble beslått innvendig med sinkplater.

De ble kvitt rottene, men ikke vi andre.

Det ble igangsatt en rotteutryddel-seskampanje av kommunen, og det var en dusør på 25 øre pr.

rottehale. Jeg ble meget aktiv som rottefanger, 25 øre var mye for en guttunge, og i løpet av en dag kunne jeg fange 3 – 4 rotter.

Halene ble kappet av og kadavrene ble gravd ned. Så ble det to ganger i uken besøk på politistasjonen i Vålerengata, der stort sett politi Lie tok i mot med begge hendene på ryggen. Når jeg åpnet Arbeider-bladet telte han antall haler. Jeg fikk pengene og beskjed om å pakke inn halene å kaste dem i søppelkassen.

Jeg følte meg ganske rik i perioder pga. rottefangst. På lørdagene kostet det 50 øre å gå på femer'n på Jarlen kino, og det ble også besøk i Sjappa for å kjøpe godterier.

Sjappa, ja. Det var fru Andresen som drev den. Hun var mor til Torleif som var mannen til Åse, dattera til Larsen. Fru Andresen bodde i Enebakkveien. Jeg mener å huske nr. 25, den øverste av de tre gårdene der Dr. Arner drev praksis i midtblokka. Sjappa var et yndet sted når vi hadde penger, og vi hang mye på hjørnet der. Noen ganger kom det en glad "laks" litt på en snurr for å kjøpe tobakk, og det hendte vi fikk noen øre.

Hjaltlandsgata var nærmeste nabo til skolen, og rett over gata lå overlærer- og vaktmesterboligen. Vaktmester Berg husker alle som gikk på skolen den gang. Han var en meget hyggelig mann. Som nærmeste nabo, løp jeg raskt over til skolegården når Berg på ettermiddagene kom ut for å feie/spyle skolegården. Han ble mitt store ideal, og vi koste oss ofte med saft og noe av det som var igjen fra skolebespisningen.

Det med konkurranseduene tjente jeg også noen øre på. Duene ble sendt i kasser med tog rundt omkring i landet, noen ganger også nedover til andre nordiske land. Så ble de sluppet samtidig, etter at alle hadde fått en spesiell ring på det ene benet. Vi gutta fikk duevakt, og vi satt på dueslaget og ventet på at den første dua skulle komme. Fra andre siden av gata og over til taket hos oss gikk det en telefonledning, som var det første duene slo seg ned på. Da måtte vi stikke en hånd med erter ut av takvinduet og kurre som duene. Så fort en satte seg på hånden, dro vi den inn, av med ringen, ned i stemplingsklokken og tiden ble registrert.

Larsen hadde mange fine sølvpoka-ler i stua, som bevis på flotte/raske duer. Jeg trodde dette var hans hovedhensikt med å ha duer, men der bommet jeg.

Det var mange duefuter blant annet på Vålerenga og Kampen den gang. Da jeg ble litt større, skjønte jeg hva hovedinteressen deres var. Flere av futene møttes i

går'n hos oss før slipp. Larsen satt da med en stor protokoll hvor den enkeltes innsats på egne duer ble nøye notert.

Etter at duene var kommet hjem, og tidene var notert, møttes de i går'n. Pengene ble da fordelt, og den som hadde de raskeste duene, fikk mest.

Selv om vi bodde i Oslo, var det mye dyr rundt oss. Som nevnt var det hester i mange staller rundt på Vålerenga. De ble brukt bl.a. til søppeltømming, var i veivesenets tjeneste eller i "pudretten", som var tømming av utedadassene. En dag en kjørekar hadde tatt pause og bundet hesten til en lyktstolpe utenfor Hjaltlandsgata 2, ble hesten antakelig bitt av en brems. Den steilet, sparket av det ene draget og satte på sprang med vogna på slep. Den veltet, og dritten fløyt utover gata. Fullt leven, men de fleste stilte opp og mørkka ble fjernet.

Vi som vokste opp på Vålerenga den gang, var aktive i lek og fysisk aktivitet. Dette måtte vi selv få i gang, for det var ikke mange foreldre som hadde mulighet til å legge forholdene til rette for oss. Det forventet vi heller ikke, for de jobbet lange dager i yrker som krevde stor fysisk innsats. Både på Etterstad, i Kværnerdalen og på Jordal var det mange muligheter for dette. Mange ble da også dyktige idrettsfolk, og spesielt fotball og ishockey sto sterkt i VIF.

Ja, dette ble litt om Hjaltlandsgata 2, og noe av det jeg opplevde den gang.

Det er også mange andre minner som dukker frem når jeg tenker tilbake, noe vi stort sett alle liker når vi blir eldre. Som stikkord, kan jeg nevne Opplandsgata, som går nedenfor parken.

Der bodde en onkel og tante med 2 fettere i gården til tantes far, Amundsen som gikk under tilnavnet den "hvite neger". Han var en av Oslos største private vognmenn. Min fetter Erling Bjørn forteller at Amundsen hadde 28 hester på det meste, og alle disse hadde jo en kjørekar, så der var det leven mor-

gen og kveld. Så her likte jeg meg godt, men det får vi komme tilbake til ved en senere anledning om sjansen byr seg.

HUSK å kjøpe den nye kalen- deren for 2012

Med mange fine bilder og tekster om Vålerenga. En perfekt jule- og nyttårshilsen til familie og venner. Kan bestilles hos Bjørn Granlund, tlf. 901 80 290 eller e-post: kasserer@valerenga.org

Pris kr. 70,-

Leserbrev:

HEI!

Har akkurat lest medlemsblad nr. 3, og storkoste meg med innlegget fra Mona Bjerkaas Olsen fra Enebakkveien 20. Selv ble jeg født i 1941, vokste opp i Enebakkveien 25 b og bodde der i over 30 år.

Svenngen Boligselskap ble bygget i 1935 da min familie kjøpte leilighet der. Leiligheten var i familiens eie inntil min mor døde i 1985.

Det var et herlig sted å vokse opp. Vi var haugevis med unger i gården og hadde alltid noen å leke med.

Hvis ingen av ungene i gården var ute, så gikk vi ut og fant venner andre steder. Jeg husker alle butikene som ble fortalt om i artikkelen. Spesielt godteforretningen på hjørnet. Etter krigen fikk vi kjøpt de vidunderlige kjærlighetene på pinne, enten gule eller røde, dette var på onsdager. Jeg husker brannen som ble nevnt, for da var det stort oppstyr.

Huset vårt var meget moderne. Leiligheten vår hadde spisekjøkken, stor stue, soveværelse, stort baderom med badekar og eget rom med wc. Når flyalarmen gikk, måtte alle ned i kjelleren og gå undergangen under jorden til vi kom inn i kjelleren i oppgang D, som var bombesikret. Der satt familiene stuert sammen. Ikke rart vi ble godt kjent med hverandre.

Vi var ekstra heldige i nr. 25: Nede langs jernbanen var det en eiendom som så vidt jeg husker, til-

hørte kommunen. Den ble "løkka vår", hvor vi tilbrakte fritiden med å kappe land, kaste på stikka, spille krocket, ligge og dra oss i solen, stå på ski, bygge snøhuler. 17. mai og St. Hansaften stelte våre foreldre istand til fest på "løkka".

Det var et deilig sted, og er det kanskje fremdeles?

Vi gikk på skiskole på Etterstad og gikk selvsagt til og fra på ski.

Det var liten trafikk den gang.

Nå har jeg bodd på Adamstuen i mange år og stortrives her. Strøket minner meg litt om Vålerenga i gamle dager, litt "by i byen" med forretninger av alle slag.

Fremdeles heier jeg på VIF, og blir like forbannet som før når de spiller krøkkete og er stolt av Klanen som gjør en veldig god jobb. Mange mimrehilsener fra

Karin Vestnes

RETTELSE

Mer gammelt enn nytt nr. 3, 2011:

PROLETARER, IKKE EIERE

Nei, jeg er ikke etterkommer etter en av eierne på Jøtul. Vi er alle av proletarene som arbeidet der.

Faren min, Egil Svendsen, hadde en del å gjøre med direktørene Johs. og Sverre Gahr. På noen av bildene jeg viste, så han nok ut som en direktør, men han var fagforeningsleder/tillitsvalgt.

Farfaren min, Magnus Kristian Svendsen, eller "Manger'n" som han ble kalt, fikk silikose, også kalt steinstøvlunge av jobben på Jøtul. Han, støperiarbeideren, ses så vidt på bildet på side 15 i Mer gammelt enn nytt, nr 3, 2011. På side 11 i samme utgave er det bilde av leiligheten han bodde i de siste årene inntil han døde i 1963. Han bodde over porten i Opplandsgata 11.

Med vennlig hilsen

Arild Svendsen

RETTELSE

Jeg ryddet gjennom en del gamle papirer, og da kom jeg over "Mer gammelt enn nytt" fra 2009, nr. 4. Der var det en artikkel om brevduer og duefuter. Jeg har en rettelse (som jeg glemte å sende da bladet var nytt) til det store bildet øverst på side 9 hvor det står "Duefuter samlet foran uthuset i Vålerengata 53 i 1958....".

Jeg mener at årstallet er feil.

Det må være et eldre bilde.

Grunnen til det er at den lille gutten på bildet er min kamerat fra Totengata. Han heter Thor Roger Larsen og står foran sin far Holm Larsen (i rutete skjorte).

De bodde i øverste etasje i Totengata 10, mot gata.

Holm Larsen hadde dueslag på "10-løkka". Thor er født i 1945 og skulle vært 13 år i 1958, men han er mye yngre på bildet.

Med vennlig hilsen

Guri Myrvold

(som bodde i Totengata 5)

Redaksjonen takker Guri Myrvold for opplysningene.

Dette er greie opplysninger å få både til arkivetbildet vårt og om Tierløkka.

ETTERLYSNING

Vi har fått en henvendelse fra et annet historielag i Oslo. Kan noen hjelpe oss, så formidler vi svar til rette vedkommende?

Vi er i gang med å skrive en artikkel i bladet vårt om Hans Olsen Oset og Bratlies skismøring. Hans bodde jo på Oset ved Maridalsvannet, og vi prøver nå å innhente en del stoff fra slektningene etter han, samt info ellers om skismørings- og idrettshistorie. Jeg har sett at dere har litt på hjemmesiden deres om produksjonen i Etterstadgata 4. Vet noen i laget deres noe mer som kan være interessant om dette? Jeg er takknemlig for tilbakemelding uansett!

Med hilsen Kjell

Medlemsmøte tirsdag 31. januar 2012 kl. 19.00 i menighetssalen, Vålerenga kirke.

Møt Tor Edvin Dahl fra Danmarks gate som forteller fra boka "Min bestemor elsket Synnøve Finden" utgitt i 2010

Forfatteren forteller om hvordan hans bestemor Pernille Holmen og Synnøve Finden sammen skapte en liten ostefabrikk på Vålerenga.

De flyttet sammen og delte både seng og bord, og livet deres var samtidig preget av en sterk gudstro.

Etter tre generasjoner var fabrikken imidlertid bare en skygge av seg selv, og forfatteren ser på hva som førte til at den ble solgt ut av familien i 1987. Med denne boka dokumenterer

Tor Edvin Dahl historien om en meget uvanlig norsk bedrift og en uvanlig kjærlighetshistorie.

Han kobler den sammen med utviklingen av pinsebevegelsen i Norge, og forteller samtidig et stykke norsk kvinnehistorie.

(bokkilden.no)

Vi prøver å få til signering og salg av boka. Kaffe- og vaffelsalg.

Velkommen!

Fotoutstillingen 2011

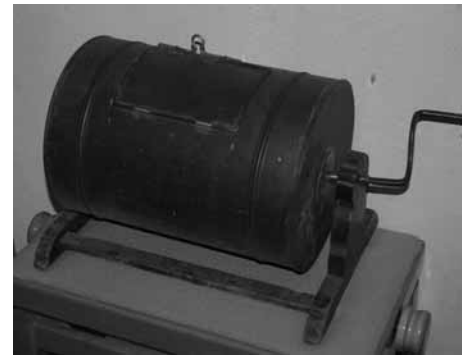
Utstillinga ferdig til å ta i mot mange forventningsfulle gjester. I forgrunnen Speider-avdelingen.

Laila Normann Christiansen og Liv Ofsdal løste flere slektsflokke i sitt slektsforskerhjørne.

Det ble også i år trangt mellom bildeveggene da publikum strømmet på.

En av de flotte gjenstandene vi stilte ut, var denne tombolatrommelen som vi fikk låne fra bedehuset i Opplandsgata 5.

Kanskje ikke alle speiderpikene har tatt vare på kjolen sin?

Aldri har det vært stekt så mange vafler som på denne utstillinga, takket være Kari Johannessen og Unni Granlund på kjøkkenet.

Klassebildet

Er det noe det er mange av på Vålerenga, så er det klassebilder fra Vålerenga skole. De fleste har minner knyttet til den gang en selv var elev der. Vi oppfordrer leserne til å komme med klassebildene sine og gjerne også historier fra skoletida. I tillegg ønsker vi gjerne navnene på så mange av medelevene som mulig. De en ikke husker, kan det jo hende at andre lesere kan hjelpe med. For at vi skal kunne få en god gjengivelse i bladet, trenger vi gode kopier av bildene. Skannede bilder kan sendes til: epost@valerenga.org. Bilder kan også sendes til Vålerenga Historielag, Hedmarksgata 2, 0658 Oslo. Husk i så fall å skrive navn og returadresse. Vi ser fram til mange fine klassebilder framover.

Dette bildet har Terje Paulsen sendt oss, men det var ingen navn som fulgte med.

Det er klasse 4c i 1969. Lærer'n het visstnok Jensen, og han hadde i sin tid en bitte liten bil som han parkerte i nærheten av skolen. Den var så liten at "hjelpsomme" elever flyttet på den, så det var ikke

alltid den stod på samme sted når Jensen skulle hjem om ettermiddagen.

Er det noen som kan hjelpe oss med navnene på disse søte fjerdeklassingene?

Kanskje noen har skoleminner fra denne klassen også?

Årsmøtet avholdes tirsdag 6. mars 2012 kl. 19.00 i menighetssalen på Vålerenga kirke.

Valgkomiteen ønsker forslag på kandidater som kan være med og jobbe i vårt aktive historielag.

Det er mange spennende oppgaver i både styret og i arbeidsgruppene.

Det sittende styret har dratt lasset i mange år, og flere har ytret ønske om avlastning og hjelp. I tillegg trenger vi flere i bl.a.: Kjøkkengruppa,

redaksjonsgruppa, kalendergruppa og til ajourhold av nettsida vår.

Bli med og gjør en innsats for Vålerenga!

Send gjerne forslagene til: epost@valerenga.org eller ring lederen av valgkomiteen: Jarle Teigøy på tlf. 450 23 902.

På forhånd takk!

Valgkomiteen

Noen smakebiter fra siste medlemsmøte 15. november

Fra Kampen til Vålerenga

Et møte med Knut "Kupper'n" Johannesen

Av Knut Roar Westbye

Foto: Bjørn Granlund

På et styremøte tidligere i år drøftet vi hvem vi skulle ha som foredragsholdere. Valget falt på at vi skulle spørre om Kupper'n ville komme. Thordis Kjærstad tok på seg oppdraget med å spørre. Dette gikk fint og dato ble avtalt, videre at dette måtte bli en slags samtale siden det ikke fantes et presentasjonsmateriale.

Før medlemsmøte hadde jeg en god og hyggelig samtale hjemme hos Knut, hvor jeg ble meget godt mottatt. Vi ble enige om hovedlinjene, jeg skulle spørre og Knut skulle fortelle. Det skulle ikke bare dreie seg om løp og resultater, men mer om historiene rundt dette i hans store karriere som skøyteløper. Vi i historielaget følte vel noe eierskap i Knut siden hans beste-foreldre bodde i Islandsgata 6 og hans mor vokste opp der. Kvelden for medlemsmøtet kom, og hvilket møte! Vi fant ut at vi var omtrent 150 tilhørere.

Knut hadde følgende kommentar til dette: "Jeg har ikke sett så lang kø siden jeg selv var aktiv og folk kom for å se meg."

Han fortalte villig vekk om hvordan det hele startet og en rekke historier om sin karriere på banen og utenfor. En skolegang som startet samme år som krigen kom til Norge. Med klasserom på ulike steder, blant annet på Ebenezer og på Kampen skole etter freden kom. Som mange andre gutter forsøkte han seg på ulike instrumenter i skolekorpsset uten at dette ble til noe. Senere piano og trekkspill. Nå kan vel resten av historien takke for at det ikke ble musikk, men skøyter.

Jordal var på den tiden, et naturlig samlingssted for all ungdom med hockeyskøyter, lengdeløp eller

danseskøyter. Banen var opplyst, og det var musikk fra høyttalerne.

Det var liv her hver kveld i vinterhalvåret, og det førte til at mange ble gode skøyteløpere.

Tilfældighetene ble at Knut fikk et par brukte lengdeløpskøyter av sin far, og at han senere stilte opp på en konkurranse i regi av ASK.

Etter et godt løp ble han konfrontert med at han ikke var medlem.

"Men jeg kan godt bli medlem", svarte Knut. Dermed var det gjort.

År fulgte med tilrettelagt trening og konkurranser, og Knut ble en av verdens fremste skøyteløpere i årene rundt 1960. Jeg ville sagt den største.

Samtalen skulle dreie seg om hvordan hjemkomstene var, på gullstol

og med stor festivitas. Med et høydepunkt etter OL i Squaw Valley og gull på 10.000 m med tiden 15.46.6, som senere har brent seg inn i folks bevissthet.

Hans møter med konkurrenter, gode kamerater og datidens kjendiser har gjort at Knut sitter igjen med veldig gode minner fra denne tiden. Noe han tydeligvis satte stor pris på.

Det var utrolig mange fremmøtte som var bekjente av Knut og dette ble et meget hyggelig møte med en mester.

Våre gaver med blomster, bok og kalender ble overrakt av Even Haugseth.

Knut ringte meg følende dag og uttrykte sin begeistring om vårt møte.

Kveldens gjest i samtale med Knut Roar Westbye.

Kupper'n trakk fullt hus.

Gamle minner gjenoppfriskes. Her med Knut Dennis Johnsen.

Publikasjonsnr.:
ISSN 1890-9094

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

Vålerenga Historielag
på internett:
e-mail: epost@valerenga.org

Hjemmeside:
<http://www.valerenga.org>

Bankkonto: 0530 04 78222

SALGSTORGET

Fra Sotahjørnet til Bohemen og
Vålerenga - bydel med sjel
dvd-er Kr. 150,- pr. stk.

To dvd-er om Oslos historie
kr 200,- Utgitt av Fellesrådet for
historielagene i Oslo

Kyter'n-boka Pris Kr. 100,-

Styret i historielaget:

Leder:
Even Haugseth
Nestleder:
Knut Roar Westbye
Kasserer:
Bjørn Granlund
Sekretær:
Ragnhild Strømme
Styremedlem:
Håkon Engh
Varamedlem:
Unni Granlund
Varamedlem:
Bjørn Arild Gjerdalen
Varamedlem:
Thordis Kjærstad

Arbeidsgrupper

Bildekalender:
Kontakt: Even Haugseth
Tlf.: 22 57 01 66,
Mobil 938 01 902
E-post: leder@valerenga.org

Fotogruppe:
Fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:
Kontakt: Bjørn Granlund
Mobil: 901 80 290
E-post: kasserer@valerenga.org

Idrettsgruppe:
Om bydelens idrettsmiljø
Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen
Mobil: 909 19 250
E-post: bjorngjerdalen@yahoo.no

Medlemsavisa:
Fred-Arild Ruud
Tlf.: 69 28 98 94
Mobil: 936 65 243
E-post: freda@broadpark.no

Husk å kjøpe den
nye kalenderen
for 2012

Støtt oss via Grasrotandelen:

Hvis du tipper, spiller lotto eller
joker og vil gi overskuddsandelen
til Vålerenga Historielag, klipp ut
og ta med kortet og vis det til
tippekommissjonæren.
Husk å ta med strekkoden på nytt
dersom du fornyer tippekortet.
Takk for støtten!

Pris kr. 70,-

Arrangementskalender vinter/vår 2012:

Medlemsmøte tirsdag 31. januar kl. 19.00.
Årsmøte tirsdag 6. mars kl. 19.00. Innkalling kommer.
Medlemsmøte med jubileumsmarkering
tirsdag 17. april kl. 19.00.
Alle møtene er i menighetssalen på Vålerenga kirke.
HUSK Å NOTERE DETTE I KALENDEREN!

JEG

STØTTER

VÅLERENGA HISTORIELAG
Organisasjonsnummer: 890364462

GRASROTANDELEN